

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060101

DOM
2020-09-25
Stockholm

Mål nr
P 11443-19

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2019-10-09 i mål P 6110-19,
se bilaga A

PARTER

Klagande

Salems kommun

Motpart

1. RA

2. ÅA

Ombud för 1-2: SH

SAKEN

Rättelse av detaljplan för kv. A i Salems kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen avslår överklagandet.

Dok.Id 1625098

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Salems kommun har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska upphäva mark- och miljödomstolens dom och fastställa kommunfullmäktige i Salems kommuns beslut.

RA och **ÅA** har motsatt sig att mark- och miljödomstolens dom ändras.

UTVECKLING AV TALAN

Salems kommun har anfört följande: Planbestämmelserna ”v1,v1” gäller för fastigheten. Upprepningen är en uppenbar felaktighet till följd av skrivfel. Det är uppenbart att det istället ska stå ”v1, v2” där v1 står för att vind inte får inredas och v2 för att endast friliggande hus får byggas. Något utförligt studerande av beslutsunderlaget behövs inte för att förstå intentionen med planen. Syftet framgår av planbeskrivningen och illustrationen. Ett flerbostadshus på fastigheten går emot intentionen i planen med varsam förtätning. Att fastighetsägarna och kommunen har tecknat genomförandeavtal behöver inte betyda att tanken var att det skulle byggas något annat än småhus på fastigheten.

RA och **ÅA** har anfört följande: Det är inte fråga om en rättelse utan en ändring av detaljplanen. Att påstå att rättelse görs är en efterhandskonstruktion. Ändringen får direkt saklig verkan och innebär en betydande nackdel för dem. Detaljplanen innehåller flera olika kombinationer med gemener och en nedsänkt siffra och det är inte uppenbart vilken annan beteckning v1 skulle vara. Det stämmer inte att det tydligt framgår av planbeskrivningen och illustrationen att flerbostadshus går emot intentionen med planen.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Mark- och miljööverdomstolen delar den bedömning som mark- och miljödomstolen har gjort. Överklagandet ska alltså avslås.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Lars Borg och Mikael Hagelroth, tekniska rådet Mats Kager och tf. hovrättsassessorn Lina Lundgren, referent.

Föredragande har varit Linnea Haglund.

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2019-10-09
meddelad i
Nacka

Mål nr P 6110-19

PARTER

Klagande

1. RA

2. ÅA

Ombud för 1-2: SH

Motpart

Salems kommun

ÖVERKLAGAT BESLUT

Kommunfullmäktiges i Salems kommun beslut, KF § 22, den 13 juni 2019, i ärende nr KS/2019:173.210

SAKEN

Rättelse av detaljplan för Kv A, i Salems kommun _____

DOMSLUT

Med bifall till överklagandet upphäver mark- och miljödomstolen det överklagade beslutet.

BAKGRUND

Kommunfullmäktige i Salems kommun beslutade den 13 juni 2019 att, med stöd av 36 § förvaltningslagen (2017:900), rätta detaljplanen för kvarteret A i Salems kommun. R och ÅA överklagade kommunens beslut till Förvaltningsrätten i Stockholm som den 9 augusti 2019 beslutade att avvisa deras överklaganden. Kommunen har därefter överlämnat deras överklaganden till mark- och miljödomstolen för prövning.

YRKANDEN M.M.

R och ÅA har i första hand yrkat att domstolen ska förklara kommunfullmäktiges beslut ogiltigt och såsom varande en nullitet. De har, i andra hand, yrkat att domstolen ska upphäva kommunfullmäktiges beslut. Till stöd för deras talan har de bl.a. anfört att kommunfullmäktige inte är en förvaltnings-myndighet och att fullmäktige därmed är förhindrad att ändra ett beslut med stöd av förvaltningslagen. Kommunen har inte heller iakttagit de bestämmelser som gäller för beslut att ändra en antagen detaljplan. Skrivfelet är inte uppenbart och en ändring i plankartan får direkt saklig verkan. Den aktuella åtgärden kan således inte ske genom en rättelse med stöd av 36 § förvaltningslagen.

Kommunen har beretts tillfälle att yttra sig över överklagandet och meddelat att de avstår från att inkomma med yttrande i målet.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser

Av 36 § förvaltningslagen följer att ett beslut som innehåller en uppenbar felaktighet till följd av en myndighets eller någon annans skrivfel, räknefel eller något annat liknande förbiseende kan rättas av den myndighet som meddelade beslutet.

Enligt 40 § förvaltningslagen överklagas beslut som fattats med stöd av förvaltningslagen till allmän förvaltningsdomstol.

Behörig domstol

Förvaltningsrätten i Stockholm har i beslut den 9 augusti 2019 i mål nr 16346-19 avvisat R och ÅAs överklaganden med motiveringen att det överklagade beslutet har ett sådant samband med frågan om ändring av aktuell detaljplan att prövning av huruvida kommunfullmäktige har kunnat fatta ett rättelsebeslut av denna inte kan prövas av förvaltningsrätten. Till stöd för sitt ställningstagande har förvaltningsrätten hänvisat till Kammarrätten i Stockholms dom den 23 mars 2018 i mål nr 6506-17.

Mark- och miljödomstolen delar förvaltningsrättens bedömning sånär som på att domstolen anser att kommunfullmäktiges beslut har ett samband med frågan om *antagande* av den aktuella detaljplanen och därför ska överprövas av mark- och miljödomstol.

Är kommunfullmäktige en förvaltningsmyndighet?

R och ÅA har i första hand yrkat att domstolen ska förklara kommunfullmäktiges beslut ogiltigt. Enligt dem kan kommunfullmäktige inte rätta uppgifter intagna i ett beslut med stöd av 36 § förvaltningslagen, eftersom kommunfullmäktige inte är en förvaltningsmyndighet. Beslutet utgör därmed en nullitet.

Mark- och miljödomstolen konstaterar, i likhet med vad R och ÅA har anfört, att kommunfullmäktige inte är en förvaltningsmyndighet och att förvaltningslagen därför inte är direkt tillämplig på kommunfullmäktige annat än undantagsvis (se Staaf & Zanderin, Förvaltningsrätt, Zeteoversion 5, avsnitt 5.1.1). Mark- och miljödomstolen anser emellertid att 36 § förvaltningslagen, under vissa omständigheter, kan tillämpas analogt på beslut fattade av kommunfullmäktige.

Vad avser det nu aktuella beslutet gör mark- och miljödomstolen följande bedömning.

Överprövningen av kommunfullmäktiges beslut är i de flesta fall begränsad till att ske genom laglighetsprövning med stöd av 13 kap. kommunallagen (2017:725). Kommunfullmäktiges beslut att anta en detaljplan utgör emellertid ett undantag, då dessa beslut kan överklagas till mark- och miljödomstol i enlighet med plan- och bygglagen. Sistnämnda prövning innebär att klaganden har en längre gående möjlighet att framföra materiella invändningar mot beslutet. Ett beslut att anta en detaljplan skiljer sig således väsentligt från andra typer av beslut som fattas av kommunfullmäktige.

Av kommentaren till förvaltningsprocesslagen (1971:291), FPL, framgår att syftet med rättelseinstitutet är att en beslutsmyndighet själv ska kunna rätta uppenbara felaktigheter utan att den enskilde ska behöva överklaga beslutet (se von Essen, Förvaltningsprocesslagen m.m., Zeteoversion 7A, kommentaren till 32 § FPL). Eftersom kommunfullmäktiges beslut om antagande av en detaljplan kan överklagas och prövas materiellt i enlighet med plan- och bygglagen, och inte enbart mot rekvisiten i 13 kap. 8 § kommunallagen, framstår det som rimligt att kommunfullmäktiges beslut om antagande av detaljplaner kan rättas med stöd av 36 § förvaltningslagen.

Sammanfattningsvis anser mark- och miljödomstolen att kommunfullmäktige har kunnat besluta om rättelse med stöd av 36 § förvaltningslagen. Kommunfullmäktiges beslut utgör således inte en nullitet.

Uppenbar felaktighet

Av 36 § förvaltningslagen framgår att det ska röra sig om en uppenbar felaktighet bl.a. till följd av någons skrivfel för att rättelse med stöd av bestämmelsen ska kunna ske. Detta överensstämmer i stort med vad som gällde enligt den äldre förvaltningslagen (1986:223).

Av plankartan för kvarteret A följer att planbestämmelserna ”v₁, v₁” gäller för fastigheten Björktorp 2. Kommunen menar att denna upprepning utgör en uppenbar felaktighet till följd av skrivfel. Vidare menar kommunen att det är uppenbart att det i stället ska stå ”v₁, v₂”, där v₁ enligt planbestämmelserna står för att vind inte får inredas och v₂ att endast friliggande hus får byggas. Planbestämmelserna innehåller dock inte enbart beteckningarna v₁ och v₂, där finns även v₃ som anger att parhus får byggas, samt andra kombinationer av gemener följt av en nedsänkt siffra.

R och ÅA menar att planbestämmelsens angivande på den aktuella fastigheten inte rör sig om en sådan uppenbar felaktighet som kan rättas med stöd av 36 § förvaltningslagen.

Mark- och miljödomstolen konstaterar att det vid rättelse av uppenbara felaktigheter enligt 36 § förvaltningslagen måste iakttas särskild försiktighet, om rättelsen är till nackdel för någon part (se Hellners & Malmqvist, Förvaltningslagen, Zeteoversion 3, kommentar till 26 § i den äldre förvaltningslagen). För det fall detaljplanebestämmelsen v₂ anses gällande får det, enligt mark- och miljödomstolen, anses innebära en nackdel för R och ÅA som äger Björktorp 2. Särskild försiktighet är därför påkallad.

Eftersom planbestämmelsen v₁ anges två gånger för samma område anser mark- och miljödomstolen det klarlagt att någon typ av felskrivning har skett. Kommunen hävdar att det är uppenbart att det rätteligen ska stå ”v₁, v₂” på plankartan. Enligt kommunen framgår detta bl.a. vid en genomläsning av planbeskrivningen och illustrationsplanen, vari det anges att intentionen med detaljplanen varit en försiktig förtätning med friliggande hus.

Mark- och miljödomstolen anser att det vid bedömningen av om det rör sig om en uppenbar felaktighet visserligen kan vara påkallat att översiktligt studera andra handlingar i ärendet än själva beslutet (jfr rättsfallet ”Myrans inteckning”, Högsta domstolens beslut den 20 juni 2019 i mål nr Ö 287-19, p. 12). Domstolen anser

emellertid inte att det ska krävas ett sådant utförligt studerande av beslutsunderlaget som kommunen i detta fall har ägnat sig åt. Att en sådan inläsning krävs talar enligt mark- och miljödomstolen istället för att felaktigheten inte kan anses vara uppenbar.

Vidare konstaterar mark- och miljödomstolen att den aktuella detaljplanen antogs av kommunfullmäktige 1992 och vann laga kraft 1994. Även den tid som gått innan felaktigheten upptäckts får, enligt mark- och miljödomstolen, anses tala för att felaktigheten inte kan anses vara uppenbar.

Sammanfattningsvis anser mark- och miljödomstolen, som särskilt beaktar att en rättelse av ifrågavarande slag skulle vara till nackdel för R och ÅA, att upprepningen av ”v₁, v₁” i plankartan inte rör sig om en sådan uppenbar felaktighet till följd av skrivfel att den kan rättas med stöd av 36 § förvaltningslagen. Överklagandet ska därför bifallas. Kommunfullmäktiges beslut ska därmed upphävas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se [bilaga 1](#) (MMD-02)

Överklagande senast den 30 oktober 2019.

Liselotte Rågmark

Kevin McCabe

I domstolens avgörande har deltagit chefsrådmannen Liselotte Rågmark, ordförande, och tingsfiskalen Kevin McCabe. Föredragande har varit beredningsjuristen Stefan Ulfswärd.